

AZ MSZMP KB ADMINISZTRATÍV OSZTÁLY VEZETŐI 1956–1966

Összeállította: Pál Zoltán

OSZTÁLYVEZETŐK

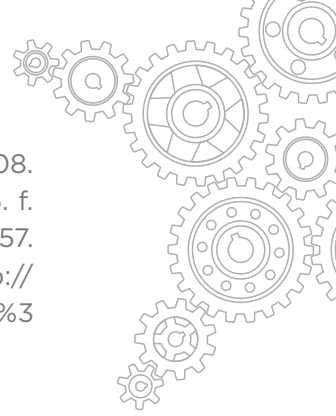
Czinege Lajos (1924–1998)

1924. március 24-én született Karcagon, parasztcsaládban, apja mezőgazdasági munkás volt. Hat elemiit végzett, 1936 és 1939 között gazdasági cseléd, majd 1940-től kovácsinas, később -segéd volt. 1945-ben az MKP tagja és a karcagi MADISZ titkára lett, 1946-ban hat hónapot szolgált önkéntesként műszaki zászlóaljban, 1947-ben két hónapot töltött a Karolina úti pártiskolán. 1947-től az MKP-ban, 1948-tól az MDP-ben töltött be különböző tisztségeket hivatalos pártalkalmazottként. 23 évesen már a karcagi városi pártszervezet titkára. 1948. október 4-től a Jász-Nagykun-Szolnok megyei pártbizottság agitációs-propaganda, majd szervező titkára.

1950 és 1951 között a Mezőgazdasági Gépjavító Vállalat művezetője, majd igazgatóhelyettese. 1951-ben a Néphadsereghez vezényelték, azonnal százados és a tüzércsapatok parancsnokának politikai helyettese lett. Elvégezte a hároméves Sztálin Politikai Akadémiát. *1954. június 23-tól az MDP KV Adminisztratív Osztályának helyettes vezetője, 1955 júniusától 1957. augusztusig osztályvezető.*

1956 októberében a KV Katonai Bizottság tagja lett, a forradalom kitörése után társaival katonai diktatúra bevezetését tervezte. 1956. novembertől harmadmagával a Munkásörség szervezője. 1957 júliusának végén a Szolnok megyei Pártbizottság első titkára lett, októberben ezredessé léptették elő. 1958. november 16. és 1967. január 28. között országgyűlési képviselő, mindkét alkalommal a Hazafias Népfrent Szolnok megyei listájáról jutott be a Parlamentbe. 1959. december 5-től az MSZMP KB tagja.

1960 tavaszán felmentették megyei első titkári megbízatása alól, és altábornagyi rangban 1960. május 17-én honvédelmi miniszterré nevezték ki, 1961. szeptember 12-én a Politikai Bizottság póttagja lett. A kormány Honvédelmi Bizottságának elnöke. A Varsói Szerződés egyetlen olyan honvédelmi minisztere volt, akit nem választottak be pártja legfelsőbb vezetésébe, 1970-ben kimaradt a Politikai Bizottságból (ez összefüggésben lehetett nagy visszhangot kiváltott botránnyaival, korrupciós ügyeivel). 1984. december 6-ig viszont megmaradt a honvédelmi tárca élén altábornagyi, vezérezredesi, majd hadseregtábornoki rangban, a minisztérium éléről betegsége miatt távozott, ezután 1987. június 25-ig miniszterelnök-helyettes volt. Az 1988. májusi országos pártértekezleten kimaradt a KB-ból, 1989 novemberében lemondott hadseregtábornoki rangjáról. 1998. május 10-én hunyt el Leányfalun.

Források: KOZMA TÓTH 1990. 43. és 51.; SPBT 1989. 267–268.; TABAJDI-UNGVÁRY 2008. 104.; MNL OL M-KS 276. f. 55. cs. 30. ő. e. (1948. október 4.) 11.; MNL OL M-KS 276. f. 53–54. cs. 182. ő. e. (1954. június 23.) 6.; MNL OL M-KS 288. f. 21/1957/23. ő. e. (1957. október 26.) 216.; MNL OL M-KS 288. f. 5. cs. 177. ő. e. (1960. április 5.) 5.; DHA (http://tortnelmitar.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=3725&catid=44%3Ac&Itemid=67&lang=hu, utolsó letöltés: 2014. november 13.)

Kaszás Ferenc (1922–1974)

1922. december 10-én született Hajdúszoboszlón, apja MÁV pályamunkás volt. Négy polgári osztályt, majd három éves fémipari szakiskolát végzett. 1941-től 1943-ig a Szabó és Mátéffy (később Ganz Kapcsoló és Készülékek) Gyárában dolgozott vasesztergályosként, majd távvezeték szerelőként. 1943-tól katona volt, 1945. január elején megszökött és önként jelentkezett a németek elleni harcra; a „demokratikus magyar hadsereg” 6. hadosztályának híradózászlóaljával részt vett az Ausztria területén folyó hadműveletekben. 1945-től az MKP tagja. 1946-ban leszerelt, 1946–1949 között a Ganz Kapcsolós és Készülékek Gyárában vasesztergályos, 1947-től az üzemkönyvelési osztály vezetője, ezt követően az üzem MKP-, illetve MDP-titkára. 1949 januárjában századosi rangban került a Magyar Néphadseregbe, 1949–1951-ben parancsnokhelyettesi, majd parancsnoki beosztásban dolgozott a Híradószertárban. Az öthónapos pártiskola elvégzése után 1952 tavasza és 1956 között az MDP KV honvédségi alosztályának vezetője volt. Az 1956-os forradalom és szabadságharc alatt fegyverrel harcolt a régi rendszer védelméért.

1956 novemberétől részt vett a karhatalom szervezésében és irányításában, a Magyar Néphadsereg újjászervezésében, emellett az MSZMP KB Adminisztratív Osztályának is tagja lett. 1957. október 5-én honvéd ezredessé léptették elő. *1957. augusztusa és 1961. augusztus 1. között az Adminisztratív Osztály vezetője.* Ezalatt elvégezte a Zrínyi Miklós Katonai Akadémiát. Sok egyéb mellett foglalkozott a bíróságoknál és ügyészségeknél működő MSZMP-alapszervezetek munkájával, az igazságügyi pártszervek irányításával, a katonai igazságügyi szervek pártirányításával. Osztályvezetősége alatt történt meg a sportélet bajnoki rendszerének átszervezése. 1957. július 30-tól tagja volt a Magyar Honvédelmi Sport Szövetség Országos Elnökségének. 1958. novemberétől az Országos Karhatalmi Parancsnokság tagja. 1959. januártól a BM Politikai Nyomozó Főosztálya egyes káderkérdéseinek rendezésére alakult háromfős bizottság tagja lett Biszku Béla és Sándor József mellett.

1961-től vezérőrnagy, honvédelmi miniszterhelyettes, a Honvédelmi Minisztérium személyügyi főcsoportfőnöke, a KEB és a HM Katonai Tanácsának tagja. Súlyos betegsége miatt – saját kérésére – 1973. január 16-án nyugdíjazták és Vörös Csillag Érdemrenddel tüntették ki. 1974. augusztus 8-án hunyt el szívinfarktus következtében. Három fiút nevelt fel 1954-től háztartásbeli feleségével.

Források: BARÁTH-FEITL-NÉMETHNÉ VÁGYI-RIPP 1998. 11.; HORVÁTH-MAJTÉNYI-TÓTH 2000. 364.; M. SZABÓ 2007. 97.; TABAJDI-UNGVÁRY 2008. 105.; MNL OL M-KS 288. f. 30/1957/10. ő. e. (1957. július 16.) 59., (1957. július 30.) 62.; MNL OL M-KS 288. f. 21/1957/23. ő. e. (1957. október 26.) 216.; MNL OL M-KS 288. f. 30/1958/17. ő. e. (1958. augusztus 12.) 322.; MNL OL M-KS 288. f. 30/1959/6. ő. e. (1958. november 21. 31.) 383.; MNL OL M-KS 288. f. 7/43. ő. e. (1959. január 30.) 9.; MNL OL M-KS 288 f. 30/1959/1. ő. e. (1959. június 19.) 41., (1959. szeptember 3.) 47., (1959. augusztus 18.) 50.; MNL OL M-KS 288. f. 5. cs. 238. ő. e. (1961. augusztus 1.) 3.; MNL OL M-KS 288. f. 5. cs. 602. ő. e. (1973. január 16.) 4.; MNL OL M-KS 288. f. 7. cs. 417. ő. e. (1973. január 22.) 6.; MNL OL M-KS 288. f. 8. cs. 531. ő. e. (1974. augusztus 8.) 1–2.; DHA (http://tortnelmitar.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=4582&catid=74%3Aak&Itemid=67&lang=hu, utolsó letöltés: 2014. november 13.)

Tömpe András (1913–1971)

Zsidó felmenőkkel is bíró alkalmazotti családba született Budapesten 1913. november 14-én, apja Tömpe Béla postatisztviselő volt. Két bátyja volt. Apja 1918-ban belépett a Szociáldemokrata Pártba, így András négy évvel idősebb, István nevű bátyjával fiatalon kapcsolatba került a munkásmozgalommal. Középiskolai tanulmányai alatt szociáldemokrata és kommunista diákcsoporthoz tagja volt, Madzsar József és József Attila munkásmozgalmi szemináriumait látogatta. 1931-ben érettségizett a budapesti Fáy András Gimnáziumban, még ugyanebben az évben belépett a legális MSZDP-be és az illegális KMP ifjúsági szervezetébe, a KIMSZ-be is. Rövid időre letartóztatták, de nem érte jelentős retorzió. 1931-ben tanonc lett az Erőátviteli és Világító Rt.-nél, közben a Vörös Segély mozgalomban tevékenykedett. Ismét letartóztatták, szabadulása után elbocsátották a gyárból, így alkalmi munkákból tartotta fenn magát, közben Barna Péter álnéven a *Társadalmi Szemlé*ben publikált, 1934-ben a KMP tagja lett.

Felsőfokú tanulmányait a brünni műszaki főiskolán végezte 1932 és 1937 között, gépészmérnöki diplomát szerzett, 1935-ben csatlakozott Csehszlovákia Kommunista Pártjához. 1937–1939-ben századparancsnokként harcolt a spanyol polgárháborúban, kétszer súlyosan megsebesült. 1938-ban a Spanyol Kommunista Pártba is belépett. 1939-ben Franciaországban internálták a saint cyprien-i, gurst-i, majd a vernet-i táborokban, 1941 tavasztól 8 hónapig Dessauban a Junkers gyár mérnöke volt, s megszervezte több mint hetven „spanyolos” hazautazását. 1941 októberében ő maga is visszatért Budapestre, ismét illegális pártmunkát végzett. A KMP utasítására – a Müller és társa elektromos cég mérnökeként – szocdem szakszervezeti vonalon dolgozott, de az 1942-es tömeges lebukások idején ő is gyanúba került. Bujkált, de 1943 januárjában feleségével együtt letartóztatták, bizonyítékok hiányában elengedték, de rendőrhatalósági felügyelet alá helyezték. 1944 májusában a frontra vitték, ahol pártutasításra átszökött a szovjetekhez, és hírt vitt Moszkvába a KMP feloszlásáról és a Békepárt megalakulásáról. Partizánképzés után 1944. októbertől decemberig Nógrádi Sándor partizánegységének politikai megbízottja Besztercebányán, illetve Salgótarjánban, január elején eljutott Debrecenbe, az Ideiglenes Nemzeti Kormányhoz.

BM-szolgálatát 1945. január 27-én kezdte meg rendőr főtanácsos rangban, márciusban ezredessé léptették elő. 1945–1946-ban a Magyar Államrendőrség Politikai Rendészeti Osztályának vezetője és Péter Gábor riválisa, 1946. július 22-én vezérőrnagy lett. 1946–1947-ben a Vidéki Főkapitányság Politikai Rendészeti Osztályának parancsnoka. 1945. szeptember 1-től 1947. májusig a Hazahozatali Kormánybizottság helyettes vezetője (saját bevallása szerint a politikai ellenőrzés céljából került Millok Sándor szociáldemokrata kormánybiztos mellé). Ezt követően Rendőrakadémia Szervező Bizottságának vezetője néhány hónapig. 1947 tavasztól Buenos Airesben a szovjet hírszerzés rezidense (fedőfoglalkozása szerint nagykereskedő volt).

1956-ban az MSZMP PB hazahívta, de csak 1959. márciusban engedték vissza. Egy 1959. májusi PB-határozattal került a BM-be a II/3. Osztály (hírszerzés) élére. 1961 márciusától a BM II. Főosztály főosztályvezető-helyettese. 1962. január 30-án felmentették beosztásából, és februárban kinevezték az MSZMP KB Adminisztrációs Osztályának vezetőjévé, irányítása alatt történik meg a politikai rendőrség átszervezése. 1962. szeptemberben kérte nyugdíjazását, mert nem értett egyet több volt ÁVH-s tiszt vezető funkcióban hagyásával. Kérését teljesítették, 1962 decemberében nyugállományba helyezték. 1963-tól a Corvina Idegen Nyelvű Kiadó igazgatója. 1967. júliustól 1968. decemberig berlini nagykövet. A Prágai Tavasz 1968-as eltiprása komoly meghasonlást jelentett számára, miatta lemondott nagykövetségi posztjáról is. A Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesületének elnöke lett, 1971. december 15-én önkéntesen vetett véget életének. A pártvizsgálat megállapította, hogy tettének hátterében egy elbocsátási ügy felkorbácsolta rágalmak, illetve zaklatások húzódtak meg.

Bátyja, Tömpe István szintén fontos funkciókat látott el, 1956 és 1988 között a KB tagja, 1956 novembere és 1957 márciusa között a belügyminiszter első helyettese volt.

Forrás: MÜLLER 2012. 86–94.; TABAJDI-UNGVÁRY 2008. 69.; MNL OL M-KS 288. f. 5/256. ő. e. (1962. január 30.) 5–6.; MNL OL M-KS 288. f. 5/278. ő. e. (1962. szeptember 18.) 14.; DHA (http://tortenelmitar.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=6271&catid=88%3At&Itemid=67&lang=hu, utolsó letöltés: 2014. november 13.)

Rácz Sándor (1925)

Nagymágocson született 1925. október 9-én, cselédcsaládba. 1939 és 1945 között mezőgazdasági munkásként, majd kazánfűtőként dolgozott. 1941-ben levante ifjúvezető-képzésen vett részt, rajparancsnok lett. Alakulatától 1944. októberben megszökött. 1945-ben csatlakozott az MKP-hez, kéthónapos pártiskolát végzett. 1945 és 1946 között a MADISZ Nagymágocs községi titkára, 1946-ban hathetes rendőr tájékoztató tanfolyamot végzett, és Derekegyházán volt rendőr, majd 1947-ig a MADISZ Nagymágocs körzeti titkára, majd 1947–1948-ig a MADISZ Somogy megyei szervezetét irányította. 1948-ban az MDP Somogy Megyei Bizottságának ifjúsági felelőse, 1948–1949-ben a Barcsi Járási pártbizottság titkára, 1949–1951 között az MDP Pártfőiskolájának hallgatója.

1951-től 1958-ig az MDP KV Szervezési Osztályának munkatársa, 1958-ra elvégezte az Agrártudományi Egyetemet is. 1956. októberben a Pártközpontban tartózkodott, a forradalom és szabadságharc vérbe fojtása után a Párt és Tömegszervezetek Osztálya instruktoraként dolgozott. 1958 és 1961 között őrnagyi rangban a BM II/7. (Mezőgazdasági Elhárítás) osztály vezetője, így hozzá tartozott a téveszesítéssel kapcsolatos állambiztonsági feladatok irányítása is, lényegében ő szervezte újjá az osztályt. 1961-ben rendőr alezredessé léptették elő, és a BM II. Politikai Nyomozó Főosztályának (vagyis a politikai rendőrségnek) a helyettes vezetője lett az 1962-es átszervezésig. 1962 augusztusa és novembere között a BM III/III. Csoportfőnökség vezetője. Ő felügyelte a kompromittált ÁVH-sok felülvizsgálatát és elbocsátását. Levelezőként elvégezte a Zrínyi Miklós Katonai Akadémiát.

1962. november 24. és 1966. december 3. között az MSZMP KB Adminisztratív Osztályának vezetője. 1966-ban rendőr vezérőrnaggyá léptették elő. 1966–1970-ben a BM III. Főcsoportfőnökségének vezetője, egyben állambiztonsági ügyekért felelős miniszterhelyettes. 1970 és 1973 között a belügyminiszter első helyettese, 1974-ig államtitkár. *1974. március 20. és 1983. július 6. között a KB Közigazgatási és Adminisztratív Osztályának vezetője,* 1975-től a KB tagja. 1983-ban altábornagy és a honvédelmi miniszter helyettese, személyügyi csoportfőnök. 1986-ban nyugállományba helyezték.

Forrás: SPBT 1989. 343.; TABAJDI-UNGVÁRY 2008. 105–106.; https://www.abtl.hu/archontologia/f?p=108:13:335212266118953::NO:13:P13_OBJECT_ID,P13_OBJECT_TYPE:960399%2CELETRAJZ (utolsó letöltés: 2014. november 13.); MNL OL M-KS 288. f. 4/65. ő. e. (1963. december 5.) 183.

OSZTÁLYVEZETŐ-HELYETTESEK

Bíró György (1922–1990)

1949-től szolgált a belügyi szerveknél. 1951-től őrnagyi rendfokozatban került az MDP KV Adminisztratív Osztályára, államvédelmi kérdésekkel foglalkozott. *1956 és 1958 között az AO belügyi alosztályának vezetője*, 1957 októberében alezredessé léptették elő. Részt vett a Munkásőrség megszervezésében. *1956-tól 1958. január 31-ig a KB Adminisztratív Osztályának helyettes vezetője*, többek között a Belügyminisztériumban a pártellenőrzéssel szembeni ellenállás csökkentésén dolgozott, de foglalkozott a Kormányőrség és a Határőrség ügyeivel is. 1957 nyarán Csehszlovákiában járt, ahol a Munkásőrség felállításához tanulmányozta a munkás-milícia működését. 1957. szeptember 7-től tagja volt a BM operatív nyilvántartójában elfekvő anyagok felülvizsgálatára alakult bizottságnak. 1959 nyarán tíz éves belügyi területen végzett munkájáért Szolgálati Érdeméremmel tüntették ki.

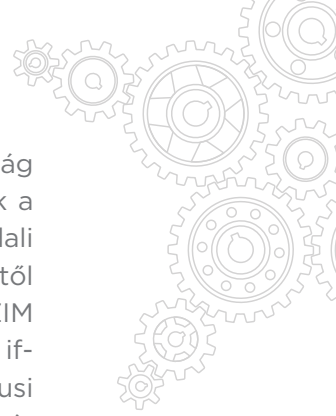
1959 és 1962 között elvégezte az SZKP KB mellett működő pártfőiskola hároméves tagozatát, hazatérése után, 1962 szeptemberében ezredesi rangban a Legfőbb Ügyészség katonai főügyészévé nevezték ki, majd hamarosan ő lett a Legfőbb Ügyészség helyettes vezetője lett több mint húsz évre. 1972. októberben vezérőrnaggyá léptették elő. 1982-ben, 60. születésnapján eredményes munkája miatt a Szocialista Magyarorszáért Érdemrenddel tüntették ki. 1985 decemberében, mint a legfőbb ügyész helyettese vonult nyugdíjba, s „több évtizedes munkásmozgalmi tevékenysége, kiemelkedő katonai ügyészi munkássága” elismeréseként a Magyar Népköztársaság kardokkal díszített Csillagrendjével tüntették ki.

Források: BARÁTH-FEITL-NÉMETHNÉ VÁGYI-RIPP 1998. 281–282.; HORVÁTH-MAJTÉNYI-TÓTH 2000. 138.; KMDL 1964. 1, 3.; KRAHULCSÁN 2006. 1141., 1143.; KRAHULCSÁN 2013. 20. és 105.; NÉMETHNÉ VÁGYI-SIPOS 1994. 240.; SH 1990. 13.; NÉMETHNÉ VÁGYI-SOÓS-T. VARGA-UJVÁRY 1997. 635.; MNL OL M-KS 288. f. 30/1957/6. ő. e. (1957. április 5.) 48.; MNL OL M-KS 288. f. 30/1957/6. ő. e. (1957. június 11.) 137–139., (1957. június 13.) 140–143.; MNL OL M-KS 288. f. 21/1957/23. ő. e. (1957. október 23.) 217.; MNL OL M-KS 288. f. 30/1958/5. ő. e. 106.; MNL OL M-KS 288. f. 7/51. ő. e. (1959. június 2.) 4.; MNL OL M-KS 288. f. 22/1965. 19. ő. e. 32.; MNL OL M-KS 288. f. 5/277. (1962. szeptember 4.) 3.; MNL OL M-KS 288. f. 5/593. ő. e. (1972. október 17.) 2.; MNL OL M-KS 288. f. 7/656. ő. e. (1982. augusztus 23.) 4.; MNL OL M-KS 288. f. 5/958. (1985. december 17.) 4.

Péteri István (1923–1986)

1923. július 15-én született Budapesten. Apja MÁV kalauz volt. Hét gimnáziumi osztály végzett, 17 évesen a Viktória Harisnyagyárban helyezkedett el ipari tanulóként. 1940-ben belépett a Szociáldemokrata Pártba (SZDP), 1942-től a Textilmunkások Szakszervezetének titkárhelyettese lett. Bekapcsolódott a Szakszervezeti Ifjúsági Csoport munkájába. 1944 végén Németországba hurcolták, 1945 júliusában tért haza, Budapest VIII. kerületi SZDP-szervezetének tagjaként végzett pártmunkát.

A Harisnyagyárban 1946 elején az üzemi bizottság alelnökévé választották, majd a textiles szakszervezet SZDP frakciójának vezetője lett. 1946 májusától 1947 novemberéig a textiles Szakszervezeti Ifjúsági Titkárság (SZIT) helyettes titkára. Megszervezte a Szociáldemokrata Ifjúsági Mozgalom (SZIM) belső ellenzékét, mely 1947. február 7-én az SZDP VIII. kerületi központjában frakcióvá alakult, és folyamatosan támadta a SZIM választott vezetőit. Részt vett az 1947. szeptember 4-én a Rákóczi úti SZDP központ

előtti tüntetés megszervezésében, amit az Országos Vezetőség és az Ifjúsági Titkárság engedélye nélkül bonyolítottak le, ezért több ellenzéki hangadóval együtt kizárták a SZIM-ből, válaszul híveivel együtt megalakította szeptember 16-án az Ifjúsági Baloldali Munkaközösséget (IBM), s a szervezet politikai bizottságába is bekerült. 1947 végétől 1948 márciusáig a SZIM főtitkára. 1948. január 14-15-én Lillafüreden tagja lett a SZIM ideiglenes intézőbizottságának, mely a munkáspártok fúziójáért, egységes baloldali ifjúsági szervezetek létrehozásáért dolgozott. 1948 februárjában a SZIM kongresszusi előkészítő bizottságának is tagja lett, majd március 1-jén az „egyesülés” előtt álló két munkáspárt közös ifjúsági szervezetének létrehozására felállított négytagú bizottságnak is tagja lett. 1948. március 22-től 1949 szeptemberéig az „egységes baloldali ifjúsági szervezet”, a Magyar Ifjúság Népi Szövetségének (MINSZ) főtitkárhelyettese a főtitkár Hollós Ervin mellett.

Az MDP kétéves pártfőiskolájának elvégzése után a Gazdasági és Műszaki Akadémia marxizmus-leninizmus tanszékén dolgozott docensként, majd a Műszaki Egyetem politikai gazdaságtan tanszékének csoportvezetője lett. 1956 májusától az MDP KV, majd november 10-től az MSZMP KB Káderosztály tagja a szervezet megszűnéséig, 1956. december 30-tól 1962-ig a KB Kádercsoport tagja. 1957. szeptember 7-től a BM operatív nyilvántartójában elfekvő anyagok felülvizsgálatára alakult bizottság egyik vezetője lett, vagyis azon dolgozott, hogy a nyilvántartásból eltávolítsák a legfelsőbb párt- és állami vezetők megfigyelési anyagait. *1958. január 31. és 1963. április 30. között az MSZMP KB Adminisztratív Osztály helyettes vezetője volt.* Feladata volt többek között az 1956. október 23. előtt elkövetett bűncselekmények miatt elítélt, de végre nem hajtott börtönbüntetések felülvizsgálata és az 1959. április 4-i közkegyelem végrehajtásának ellenőrzése, de foglalkozott a Kerepesi temetőben létesítendő munkásmozgalmi panteon felállításával, valamint az egészségügyi brigádok vizsgálatával is. Szerepet játszott az 1956 utáni megtorlás kiterjesztésében, a BM Karhatalmi Parancsnokság ellenőrzésében is. Mások mellett ő ellenőrizte, hogyan hajtják végre a KB határozatait a belügyi szerveknél, de figyelme kiterjedt a BM környezettanulmányozási rendszerére, a cigányság helyzetére, a vezető beosztású párt-, állami és tömegszervezeti funkcionáriusok tartalékos tiszti képzésére is. Foglalkozott az „imperialista hírszerzés megakadályozásához szükséges társadalmi segítség” problematikájával és a „belső reakció elleni harc” formáival is.

A Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetőségének 1948. június 15-től 1954. május 30-ig, a Központi Ellenőrző Bizottságnak 1954-től 1962-ig volt tagja. 1963. májusban kinevezték a Központi Népi Ellenőrző Bizottság (KNEB) általános elnökhelyettesévé. Fő területei az ipar, az építőipar, a közlekedés és a kereskedelem. 1979. július 1-én nyugállományba vonult. 1986. február 4-én hunyt el Budapesten.

Források: BARÁTH-FEITL 2006. 76.; BARÁTH-FEITL-NÉMETHNÉ VÁGYI-RIPP 1998. 48.; ERŐSS 1994. 114.; HORVÁTH-MAJTÉNYI-TÓTH 2000. 138.; HUSZÁR 2001. 108., 135-136.; KRAHULCSÁN 2013. 179.; NÉMETHNÉ VÁGYI – SIPOS 1994. 239.; SIPOS 2006. 174.; SPBT 1989. 340.; STRASSENREITER 2007. 155-156., 160-161., 173., 194-196., 201., 228., 268., 271., 276-279.; MNL OL M-KS 288. f. 30/1957/7. ő. e. (1957. április 12.) 104.; MNL OL M-KS 288. f. 6/7. ő. e. 5.; MNL OL M-KS 288. f. 7/21. ő. e. (1958. január 31.) 4.; MNL OL M-KS 288. f. 30/1958/20. ő. e. (1958. december 18.) 114.; MNL OL M-KS 288. f. 30/1959/1. ő. e. (1959. július 27.) 15., (1959. július 13.) 30., (1959. július 9.) 31.; MNL OL M-KS 288. f. 30/1959/6. ő. e. (1959. december 21.) 369.; MNL OL M-KS 288. f. 30/1960/1. ő. e. (1960. január 19. 6-9.); MNL OL M-KS 288. f. 30/1960/2. ő. e. (1960. július 16.) 101-103.; MNL OL M-KS 288. f. 30/1961/1. ő. e. (1961. május 31.) 99., (1962. január 5.) 111. (1961. január 30.) 126-127., (1961. április 11.) 139.; MNL OL M-KS 288. f. 5/299. ő. e. (1963. április 30.) 6.; <http://www.kommunizmuskutato.hu/kommunista-vezetok#html-1> (utolsó letöltés: 2014. november 13.); DHA (http://tortenelmitar.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=5525&catid=84%3Ap&Itemid=67&lang=hu, utolsó letöltés: 2014. november 13.)

Tarcsai Tibor

1949. augusztus 29-től az MDP KV Szervezési Osztályának instruktora századosi rangban. 1951. március 19-től az MDP KV Adminisztratív Osztályának politikai munkatársa. 1954 márciusában őrnaggyá, 1957 októberében alezredessé léptették elő. Az 1956-os forradalom és szabadságharc leverése után a karhatalmi egység problémáival foglalkozott. 1958. január 31-én kinevezték az Adminisztratív Osztály honvédségi alosztályának vezetőjévé. Többek között a hadsereg káderfejlesztési terveivel, a haditechnikát szolgáló termeléssel, a hadsereg és a területi pártszervek közötti kapcsolat fejlesztésével, a hadsereg és a határőrség kiképzésével foglalkozott. 1961-ben és 1962-ben részt vett a honvédségi alosztály politikai-szakmai továbbképzésén.

1963. december 21-től 1966 májusáig a KB Adminisztratív Osztályának helyettes vezetője. 1966. május végétől – rendőr ezredesi rangban – a Karhatalom Országos Parancsnoka. 1967. október 10-én rendőr vezérőrnaggyá léptették elő. 1970-ben az MSZMP Néphadseregi Bizottsága első titkára lett, kérésére 1976. november 30-án felmentették és a HM személyügyi főcsoportfőnök első helyettesévé nevezték ki, mely tisztséget 1982-es nyugdíjba vonulásáig töltötte be. 1977. január 11-ig tagja volt a KB Titkársága mellett működő testnevelési és sportbizottságnak is. 1982-ben, nyugalomba vonulása alkalmából a Szocialista Magyarországért Érdemrenddel tüntették ki.

Források: TARCSAI 1976. 9.; MNL OL M-KS 276. f. 55. cs. 85. ő. e. (1949. augusztus 29.) 6.; MNL OL M-KS 276. f. 55. cs. 160. ő. e. (1951. március 19.) 5.; MNL OL M-KS 288. f. 30/1957/7. ő. e. (1957. április 25.) 120-123.; MNL OL M-KS 288. f. 21/1957/23. ő. e. (1957. október 26.) 216.; MNL OL M-KS 288. f. 7/21. ő. e. (1958. január 31.) 4.; MNL OL M-KS 288. f. 30/1960/1. ő. e. (1960. december 5.) 36-37.; MNL OL M-KS 288. f. 30/1961/1. ő. e. (1960. december 27.) 124., (1961. március 24.) 138., (1961. június 1.) 148., 150., (1961. november 10.) 164.; MNL OL M-KS 288. f. 5/323. ő. e. (1963. december 21.) 5.; MNL OL M-KS 288. f. 4/80-81. ő. e. (1966. május 25-27.) 4.; MNL OL M-KS 288. f. 5/436. ő. e. (1967. október 10.) 6.; MNL OL M-KS 288. f. 5/706. ő. e. (1976. november 30.) 4.; MNL OL M-KS 288. f. 5/709. ő. e. (1977. január 11.) 6.; MNL OL M-KS 288. f. 5/862. ő. e. (1982. szeptember 15.) 7.

Borbándi János (1923–1994)

Balatongyörökön született 1923-ban. Eredeti foglalkozása géplakatos volt. 1945-ben belépett az MKP-ba. 1949 és 1953 között a Fémáru és Szerszámgépgyár, 1953–1955 között a diósgyőri Lenin Kohászati Művek párttitkára volt. Az ötvenes években elvégezte a budapesti Közgazdaságtudományi Egyetemet, majd 1958-ban a moszkvai pártfőiskolát. 1958. december 10. és 1961. szeptember 4. között az MSZMP Budapesti Bizottság II. kerületi pártbizottságának első titkára. 1961. szeptembertől 1966-ig a Honvédelmi Minisztérium politikai főcsoportfőnöke, miniszterhelyettese vezérőrnagyi rangban. 1961-ben bekerült a HM Katonai Tanácsába is, majd az MSZMP Központi Ellenőrző Bizottsága (KEB) tagjának is megválasztották. *1966. május 3-tól december 3-ig a KB AO helyettes vezetője, majd 1974-ig vezetője volt.* 1970 májusában Harangozó Szilveszterrel együtt a Szovjetunióba száműzött Rákosi Mátyáshoz küldték, hogy aláírassanak vele egy dokumentumot, mely szerint a volt pártvezető csak akkor térhet haza, ha vállalja az itthoni házi őrizetet (Rákosi ezt megtagadta). 1974. március 21-től 1984. december 6-ig a Minisztertanács elnökhelyettese. 1963–1967 között országgyűlési képviselő is volt, 1970-től 1985-ig az MSZMP KB tagja, 1985-től nyugdíjasként élt 1994-es haláláig.

Források: BORBÁNDI 1962. 3.; FEITL 1992. 26.; GERHARDT-KOLTAI-V. LÁSZLÓ-RÁCZ 2013. 283.; M. SZABÓ 2007. 97.; NSZ 1966. 1.; TABAJDI-UNGVÁRY 2008. 105.; MNL OL M-KS 288. f. 5/394. ő. e. (1966. május 3.) 5.

BELÜGYI ALOSZTÁLY

A BELÜGYI ALOSZTÁLY VEZETŐI

Bíró György

(Életrajzát ld. az osztályvezető-helyetteseknél!)

Tóth Miklós (1926)

1926-ban született. Segédmunkásként dolgozott a Weiss Manfréd Konzervgyárban, majd a Dunai Repülőgépgyárban, a gyár kitelepítése során megszökött. A második világháború után különböző helyeken dolgozott segédmunkásként. 1945-ben csatlakozott az MKP-hoz, 1947. októberben pártszervezete ajánlására közrendőr lett. 1948-tól a BM ÁVH belső karhatalmi egységénél teljesített szolgálatot. 1949–1950-ben 8 hónapos tiszti iskolát végzett, a Határőrség Ifjúsági Osztályának vezetője lett. Az 5 hónapos pártiskola elvégzése után 1951-ben századosként az MDP KV Káderosztályára került, 1952-ben az Adminisztratív Osztály politikai munkatársa lett, 1954 áprilisában őrnaggyá léptették elő. A pártállam védelmében 1956-ban fegyveres harcokban vett részt.

A forradalom és szabadságharc leverése után részt vett a karhatalom, a Határőrség és a BM Politikai Nyomozó Főosztálya, továbbá ezek párt- és ifjúsági szervezeteinek megszervezésében. Foglalkozott a Kormányőrség személyi állományának fegyelmi ügyeivel is. 1957. szeptember 7-től tagja volt a BM operatív nyilvántartójában elfekvő anyagok felülvizsgálatára alakult bizottságnak. 1957. októberben a Határőrség alezredesévé léptették elő. *1959. február 13. és 1961. szeptember 7. között a KB Adminisztratív Osztályának belügyi alosztályvezetője.* 1959 nyarán tíz éves munkájáért Szolgálati Érdemérmét kapott. Munkájával azonban nem voltak maradéktalanul megelégedve, az 1960. október 24-i osztályértekezlet bírálta őt, mondván: „Tóth elvtársnak arra van szüksége, hogy az eddigieknél sokkal több időt töltsön munkatársai írásos és szóbeli jelentéseinek, tájékoztatóinak elemzésével, ezeket egészítse ki különböző okmányok és irodalmak tanulmányozásával szerezhető tapasztalatokkal, valamint esetenként (...) személyes tapasztalattal.”¹ Néhány hónappal később ismét felhívták a figyelmét hiányosságaira.² Hibái, mulasztásai is hozzájárulhattak ahhoz, hogy elkerült a pártközpontból, 1961 után a Határőrség Politikai csoportfőnöke helyettesévé nevezték ki.

Források: HORVÁTH-MAJTÉNYI-TÓTH 2000. 138.; TABAJDI-UNGVÁRY 2008. 107.; MNL OL M-KS 288. f. 30/1957/6. ő. e. (1957. április 24.) 49–52.; MNL OL M-KS 288. f. 21/1957/23. ő. e. (1957. október 23.) 217; MNL OL M-KS 288. f. 7/44. ő. e. (1959. február 13.) 5.; MNL OL M-KS 288. f. 7/51. ő. e. (1959. június 2.) 4.; MNL OL M-KS 288. f. 30/1960/19. ő. e. (1960. október 25.) 110.; MNL OL M-KS 288. f. 30/1961/1. ő. e. (1961. április 11.) 139.

1 MNL OL M-KS 288. f. 30/1960/19. ő. e. (1960. október 25.) 110.

2 MNL OL M-KS 288. f. 30/1961/1. ő. e. (1961. április 11.) 139.

Kovács Gyula

A BM Büntetés-végrehajtás országos parancsnoka ezredesi rangban. *1961. szeptember 7-én kinevezték a KB Adminisztratív Osztályának belügyi alosztályvezetőjévé, ám súlyos betegsége miatt az év végétől munkaképtelenné vált, így 1962. április 6-án leváltották. A belügyi alosztályvezető posztja ettől kezdve egy évig betöltetlen maradt.*

Forrás: TABAJDI-UNGVÁRY 2008. 107.

Surányi Ferenc (1920–1975)

Eredeti neve Supler Ferenc, amelyet 1945-ben változtatott Surányira. 1920. szeptember 25-én született a partiumi Csanáros községben (Cenalos, Urziceni, Románia), apja földműves napszámos volt 1925-ös haláláig, édesanyja Nonn Franciska, a későbbi kommunista legfőbb ügyész, Nonn György nővére volt. A négy elemi elvégzése után a szatmárnémeti gimnáziumban folytatta tanulmányait, 1940-ben leérettségizett. Nonn Györgyön keresztül került kapcsolatba a munkásmozgalommal, 1940-ben belépett a Szociáldemokrata Pártba, ugyanebben az évben beiratkozott a József Nádor Műszaki és Közgazdaságtudományi Egyetem Közgazdaságtudományi Karára, de tanulmányait félbeszakítani kényszerült, mivel 1942. március 15-én részt vett a Petőfi-szobornál rendezett tüntetésen, ami miatt májusban letartóztatták és egy év egy hónapi fegyházra ítélték, amelynek letöltését követően 1943-ban behívták katonának, és a keleti frontra vitték. 1945. márciusban szakaszával együtt átszökött a szovjetekhez, augusztusban tért haza.

1945-ben belépett az MKP-ba. 1945 augusztusától a Magyar Államrendőrség Vidéki Főkapitánysága Politikai Rendészeti Osztályán előadó főhadnagyi rangban. 1946. szeptemberben az ÁVO VIII. (Vizsgálati) alosztályának előadója lett, ez a szervezeti egység folytatta le a vizsgálatot a különböző perekben az ÁVO népügyészségek mellett működő kirendeltségeivel együtt, itt készültek a koncepciók perek tanúvallomásai is. 1948. januártól az akkor induló operatív, háromhetes ÁVO-tanfolyamok vezetője és szervezője lett, 1949 januárjában államvédelmi századossá léptették elő, s egyben a BM ÁVH Dzerzsinszkij Tiszti Tanosztályának tanárává nevezték ki. 1950-ben az ÁVH V/4. (Tanulmányi) Osztályának helyettes vezetője. 1951. májusban áv. őrnaggyá léptették elő. 1951 nyarától 1952. márciusig a Dzerzsinszkij Operatív Iskola megbízott parancsnoka. 1952 márciusától az ÁVH X/2. (Tájékoztatási) Osztályának osztályvezető-helyettese.

Az ÁVH 1953-as átszervezése után a BM Titkárság tájékoztatási alosztály vezetője lett 1956 szeptemberéig. 1954. december 1-jén rendőr alezredessé léptették elő. 1955 augusztusától 1956 szeptemberéig a BM Titkárság helyettes vezetője, miközben vezette a Tájékoztató Osztályt is. 1956. október 3-tól a BM XII. (K-ellenőrzés, Cenzúra) Osztály helyettes vezetője. A forradalom és szabadságharc alatt, 1956. október 23. és 30. között a BM ÁVH egy kihelyezett körletében tartózkodott, részt vett annak védelmében, majd a politikai rendőrség feloszlásakor elhagyta az épületet. 1956. december 8-ig vidéken, felesége hűgánál tartózkodott, majd jelentkezett a karhatalomba.

1957. február 19. és június 7. között az ORFK, illetve a BM II. Főosztály Operatív Technikai Osztály állományában tartották nyilván. 1957. májusig részt vett az „ellenforradalmi ügyek” nyomozásában. 1957. júniustól október végéig a BM II/9. (Figyelő és Környezettanulmányokat Készítő) Osztály helyettes vezetője. Novemberben a BM Dzerzsinszkij Tisztképző Iskola parancsnoka lett. 1960. január 20-tól az MSZMP KB Adminisztratív Osztálya belügyi alosztályának munkatársa, Kovács Gyula betegsége, illetve távozása miatt egy évig osztályvezetői megbízás alapján irányította az alosztály munkáját, mígnem *1963. április 17-től hivatalosan is az alosztály vezetője lett.* 1963. december 1-jén rendőr ezredessé léptették elő. *1971. július 19-én az MSZMP KB Titkársági*

ülésén *felmentették beosztásából*, és a BM Belső Biztonsági Önálló Osztálya vezetőjének nevezték ki. 1975-ben hunyt el Budapesten.

Források: GYARMATI-PALASIK 2013. 408–409.; TABAJDI-UNGVÁRY 2008. 107.; MNL OL M-KS 288. f. 7. cs. 70. ő. e. (1960. január 26.) 3.; MNL OL M-KS 288. f. 7. cs. 166. ő. e. (1963. április 17.) 1.

A BELÜGYI ALOSZTÁLY MUNKATÁRSAI

Bozsik János (1927)

1927. március 21-én született Budapesten, édesanyja Nedics Vilma volt. 1940-ig elvégezte a hét elemi, majd sörgyári munkásként dolgozott. 1945-ben hat hetes rendőrszaktanfolyamot végzett, márciusban a Magyar Államrendőrség Budapesti Főkapitányságának rendőre lett, de van arra utalás, hogy a Vidéki Főkapitányságon is teljesített szolgálatot. Augusztus és december között a Hazahozatali Kormánybiztosság Ágfalvai Kirendeltségén, 1946-tól a Komáromi, Kaposvári, majd ismét a Komáromi Kirendeltségén dolgozott, őrmesteri rangban. 1947-ben hat hónapos Járőrvezetői Iskolát végzett Székesfehérváron, 1948–1949-ben a BM Rendőrakadémia hallgatója. 1949-ben alhadnaggyá léptették elő, a Magyar Államrendőrség Budapest II. Kerületi Kapitányságára került. 1950-ben hadnaggy lett.

1950 márciusától 1951-ig az ÁVH Tatabányai Osztályának osztályvezető-helyettese, 1951–1952-ben az ÁVH Nógrád, 1952–1953-ban Szolnok Megyei Osztályán volt osztályvezető, 1952. október 4-től az MDP Szolnok Megyei Bizottsága Fegyelmi Bizottságának tagja. 1952-ben főhadnaggyá léptették elő, 1953-ban már százados. 1953. augusztus 1-jén bekerült a Szolnok Megyei Pártválasztmányba. 1953–1954-ben elvégezte az MDP öthónapos pártiskoláját. 1954. november 1-től 1956-ig az MDP Szolnok Megyei Bizottsága Adminisztratív Osztályát irányította. A forradalom győzelme miatt állásából 1956. október 30-án eltávolították, önéletrajza szerint ezután (november 9. és 26. között) karhatalmistaként a Pest Megyei Rendőr-főkapitányságon teljesített szolgálatot, ugyanitt a Gödöllői Járási Kapitányság vezetője volt 1957-ig. Őrnaggyá léptették elő, 1957. májusban a Borsod Megyei Rendőr-főkapitányság Politikai Nevelő Osztályának élére került, egyben a rendőrfőkapitány politikai helyettese lett. Nem sokáig tölthette be azonban új tisztségeit, *1957. július 19-én az MSZMP KB Adminisztratív Osztály belügyi alosztályának politikai munkatársa lett 1962-ig*. Többek között a rendőrség, a karhatalmi egységek és a Munkásőrség problémáival foglalkozott. 1959 nyarán Szolgálati Érdemérmét kapott tíz éves belügyi munkájáért. 1960-ra elvégezte az ELTE Állam- és Jogtudományi Karát.

1962 és 1964 között a Pártfőiskola hallgatója, 1963-ban alezredessé léptették elő. 1964–1965-ben a BM III/II-3. Osztályán alosztályvezető, 1965 és 1971 között a BM III/II-7. Osztályán osztályvezető, 1969-től ezredesi rangban. 1971-től 1976-ig a BM Igazgatásrendészeti Csoportfőnökségének osztályvezetője, 1976–1988-ban a BM Felügyeleti Osztály vezetője. 1985-ben rendőr vezérőrnagy lett, 1988. március 31-én nyugállományba helyezték, s ennek alkalmából a Szocialista Magyarorszáért Érdemrenddel tüntették ki.

Források: HORVÁTH-MAJTÉNYI-TÓTH 2000. 54.; MNL JNSz ML XXXV. 4. ő. e. (1952. október 4.) 155.; MNL JNSz ML XXXV. 5. ő. e. (1953. augusztus 1.) 73.; MNL JNSz ML XXXV. 6. ő. e. (1954. november 8.) 187.; MNL OL M-KS 288. f. 7/10. ő. e. (1957. július 19.) 7.; MNL OL M-KS 288. f. 30/1957/6. ő. e. (1957. szeptember 14.) 151.; MNL OL M-KS 288. f. 30/1957/7. ő. e. (1957. november 26.) 239–242.; MNL OL M-KS 288. f. 30/1958/4. ő. e. (1958. november 6.) 363.; MNL OL M-KS 288. f. 30/1958/20. ő. e. (1958. június 13.) 15.; MNL OL M-KS

288. f. 30/1959/1. ő. e. (1959. január 28.) 1.; MNL OL M-KS 288. f. 30/1959/6. ő. e. (1959. március 16.) 396.; MNL OL M-KS 288. f. 7/51. ő. e. (1959. június 2.) 4.; MNL OL M-KS 288. f. 7/799. ő. e. (1988. február 29.) 4.; https://www.abtl.hu/archontologia/f?p=108:13:335212266118953::NO:13:P13_OBJECT_ID,P13_OBJECT_TYPE:24144%2CELETRAJZ (utolsó letöltés: 2014. november 13.)

Honti János (1925–2002)

1925-ben született Nagycsécson, édesapja gazdasági cselédként dolgozott. Iskolái után alkalmi munkákból tartotta fenn magát. 1945. március 25-től a Borsod megyei Rendőr-főkapitányság járőre lett, és belépett az MKP-ba. 1948-tól elvégezte az egyéves Rendőrákadémiát, 1950. augusztusig a Bajcsy-Zsilinszky laktanya századparancsnoka. 1950 és 1953 között a BM politikai munkatársa, már rendőr főhadnagy volt, amikor az Adminisztratív Osztály arra tett javaslatot, hogy ő legyen a BM Közrendészeti Főosztály Politikai Osztály Káderelosztályának vezetője, az MDP KV Szervező Bizottsága ezt 1952. június 30-án elutasította, majd július 21-én elfogadta. 1954-ig a Pest megyei Rendőr-főkapitányság politikai nevelő osztályát irányította. 1955-től egyéves operatív iskolát végzett a Szovjetunióban. 1956. október 23. és november 2. között több fegyveres harcban is részt vett a forradalmárok ellen, november 4-én karhatalmista lett, a BM Karhatalom 1. őrségi ezred, illetve zászlóalj parancsnokának politikai helyettese lett.

Az MSZMP Karhatalmi Pártbizottság végrehajtó bizottságának tagja. Őrnagy volt, amikor *1961. június 20-án a KB Adminisztratív Osztályának politikai munkatársa lett.* 1962 júliusában alezredessé léptették elő. A BM büntetés-végrehajtás, légoltalom, tűzoltóság és a kormányőrség szerveivel foglalkozott. Jogi diplomát szerzett, 1971 nyarára kiváló eredménnyel elvégezte a Politikai Főiskolát. A BM Személyzeti Csoportfőnök helyettesének szánták, de Surányi Ferenc távozása miatt végül a *KAO belügyi alosztályvezetője lett 1971. július 19-én. 1974. szeptember 30-i hatállyal felmentették,* és Pest megyei rendőrfőkapitánynak nevezték ki. 1975-ben megkapta a Vörös Csillag Érdemrendet, 1980. decemberben nyugdíjba vonult, és a belügyminiszter kezdeményezésére megkapta a Szocialista Magyarországért Érdemrendet. 2002-ben halt meg, a Farkasréti Temetőben temették el.

Források: TABAJDI-UNGVÁRY 2008. 106.; TÓTH-ZSIGMOND 2003. 274.; MNL OL M-KS 276. f. 55/276. f. 55. cs. 209. ő. e. (1952. június 30.) 5.; MNL OL M-KS 276. f. 55/276. f. 55. cs. 210. ő. e. (1952. július 21.) 8.; MNL OL M-KS 288. f. 7/109. ő. e. (1961. június 20.) 3.; MNL OL M-KS 288. f. 7/138. ő. e. (1962. július 24.) 1.; MNL OL M-KS 288. f. 7/383. ő. e. (1971. július 19.) 3.; MNL OL M-KS 288. f. 7/461. ő. e. (1974. szeptember 16.) 6.

Pillók János

1949-től dolgozott a belügyi szerveknél. *1957. szeptember 7-től 1962-ig a KB Adminisztratív Osztályának munkatársa* rendőr őrnagyi rangban. Többek között a tűzrendészeti szervek ellenőrzésével, a légoltalom problémáival, a rabnevelő apparátus helyzetével, a BM Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságának munkájával foglalkozott. 1959 nyarán tíz éves szolgálataiért Szolgálati Érdeméremmel tüntették ki, majd a BM Tűzrendészet Országos Parancsnokságának helyettes vezetője lett alezredesi rangban.

Források: SN 1968. 1.; MNL OL M-KS 288. f. 30/1957/6. ő. e. 15. és (1957. november 4.) 65.; MNL OL M-KS 288. f. 7/13. ő. e. (1957. szeptember 7.); MNL OL M-KS 288. f. 7/51. ő. e. (1959. június 2.) 4.; MNL OL M-KS 288. f. 30/1959/6. ő. e. (1959. április 28.) 70., (1959. március 19.) 160., (1959. augusztus 27.) 189.; (1959. szeptember 21.) 195–207., (1959. december 22.) 244–245., (1960. január 6.) 248 és 258., (1960. január 11.) 259.

Matók Béla (1929)

1929-ben született. 1949-től dolgozott a belügyi szerveknél. *1959. március 9-től a KB Adminisztratív Osztályának politikai munkatársa.* Többek között a karhatalom, és a határőrség problémáival foglalkozott. 1959 nyarán Szolgálati Érdemérmét kapott tíz éves munkájáért. A határőrségnél kapott őrnagyi rangjáról 1962 júliusában alezredessé léptették elő. 1971. július 19-én felmentették az AO politikai munkatársi beosztásából, és kinevezték a BM Információ-feldolgozó és Felügyeleti Csoportfőnökség Felügyeleti Osztálya vezetőjének. 1974. május 24-től a BRFK közbiztonsági helyettese. 1977. januártól elvégezte a Politikai Főiskola 3 hónapos továbbképző tanfolyamát. 1982. január 31-i hatállyal felmentették tisztségéből, ezredesként szerelt le.

Források: MNL OL M-KS 288. f. 7/46. ő. e. (1959. március 9.) 5.; MNL OL M-KS 288. f. 7/51. ő. e. (1959. június 2.) 4.; MNL OL M-KS 288. f. 30/1959/6. ő. e. (1959. december 16.) 278., (1959. december 21.) 328., (1959. december 21.) 369.; MNL OL M-KS 288. f. 7/138. ő. e. (1962. július 24.) 1.; MNL OL M-KS 288. f. 22/1965. 24. ő. e. (1965. május 13.) 176.; MNL OL M-KS 288. f. 7/383. ő. e. (1971. július 19.) 3.; BFL XXXV. 1. a. 4./428. ő. e. (1974. május 24.) 11.; BFL XXXV. 1. a. 4./492. ő. e. (1976. október 6.) 11.; BFL XXXV. 1. a. 4./524. ő. e. (1978. január 25.) 30.; BFL XXXV. 1. a. 4./626. ő. e. (1982. január 13.) 11.

Kovács Ernő, dr.

1962. augusztus 7. és 1972. július 3. között a KB AO belügyi alosztályának munkatársa. 1972 nyarán visszahelyezték eredeti munkahelyére, a Belügyminisztériumba. A pártközpontban többek között a rendőrséggel, a belügyi pártszervekkel, az önkéntes rendőrökkel, útlevelügyekkel, a politikai rendőrséggel foglalkozott.

Források: MNL OL M-KS 288. f. 7/139. ő. e. (1962. augusztus 7.) 1.; MNL OL M-KS 288. f. 30/1963/2. ő. e. (1963. február 5.) 101.; MNL OL M-KS 288. f. 30/1965/1. ő. e. (1965. március 17.) 98.; MNL OL M-KS 288. f. 30/1966/5. ő. e. (1966. október 27.) 122. és (1966. november 2.) 123.; MNL OL M-KS 288. f. 7/406. ő. e. (1972. július 3.) 4.

HONVÉDSÉGI ALOSZTÁLY

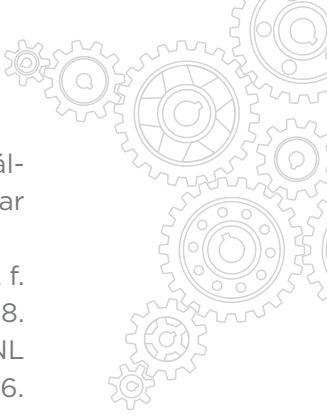
A HONVÉDSÉGI ALOSZTÁLY VEZETŐI

Tarcsai Tibor

(Életrajzát ld. az osztályvezető-helyetteseknél!)

Trombitás Dezső

1957. december 6-tól a KB Adminisztratív Osztálya honvédségi alosztályának politikai munkatársa őrnagyi rangban. 1961. október 17-én alezredessé léptették elő. *1964. január 23-tól a honvédségi alosztály vezetője.* 1966 decemberétől 1972. május 16-ig a Közigazgatási és Adminisztratív Osztály helyettes vezetője. 1972. május 16-án felmentették osztályvezető-helyettesi tisztsége alól és kinevezték a Honvédelmi Bizottság

titkárának. 1976. március 9-én vezérőrnaggyá léptették elő. 1988. október 18-i nyugállományba vonulásáig volt a Honvédelmi Bizottság titkára, visszavonulásakor a Magyar Népköztársaság kardokkal díszített Csillagrendjével tüntették ki.

Források: MNL OL M-KS 288. f. 7/17. ő. e. (1957. december 6.) 7.; MNL OL M-KS 288. f. 30/1958/7. ő. e. (1958. április 2.) 92. és (1958. június 12.) 113.; MNL OL M-KS 288. f. 7/118. ő. e. (1961. október 17.) 3.; MNL OL M-KS 288. f. 7/186. ő. e. (1964. január 23.) 5.; MNL OL M-KS 288. f. 5/581. ő. e. (1972. május 16.) 3.; MNL OL M-KS 288. f. 5/686. ő. e. (1976. március 9.) 3.; MNL OL M-KS 288. f. 5/1040. ő. e. (1988. október 18.) 10.

A HONVÉDSÉGI ALOSZTÁLY MUNKATÁRSAI

Gordos Attila

1957. december 6-tól a *KB Adminisztratív Osztálya honvédségi alosztályának politikai munkatársa*, 1958. április 24-én *visszahelyezték eredeti posztjára*.

Források: MNL OL M-KS 288. f. 7/17. ő. e. (1957. december 6.) 7.; MNL OL M-KS 288. f. 7/26. ő. e. (1958. április 24.) 8.

Horváth István, dr.

1949-ben került a honvédséghez. 1958. május 30-tól a HM egyik pártbizottságának titkára. 1958. július 18-tól a *KB Adminisztratív Osztálya honvédségi alosztályának politikai munkatársa* 1961. szeptember 25-ig. 1959 nyarán Szolgálati Érdemérmel kapott a honvédelemmel kapcsolatos, tíz éves pártmunkájának elismeréseként. 1961. szeptember 25-én felmentették beosztásából, és katonai iskolára küldték, melynek elvégzése után az Országos Légügyi Parancsnokság politikai munkása lett.

Források: MNL OL M-KS 288. f. 7/28. ő. e. (1958. május 30.) 4.; MNL OL M-KS 288. f. 7/32. ő. e. (1958. július 18.) 5.; MNL OL M-KS 288. f. 7/51. ő. e. (1959. június 2.) 4.; MNL OL M-KS 288. f. 7/117. ő. e. (1961. szeptember 25.) 2.

Somogyi Sándor (1909)

1909-ben született, eredeti neve Stercz Sándor. 1949-ben a hadsereghez került. 1951. augusztus 6-tól az MDP KV Adminisztratív Osztályának politikai munkatársa. 1953. augusztus 31-től az MDP KV Agitációs és Propaganda Osztályának politikai munkatársa.

1958. október 22-től a *KB Adminisztratív Osztályának munkatársa* 1964. január 9-ig őrnagyi rangban. 1959 nyarán Szolgálati Érdemérmel tüntették ki „a Honvédelmi Minisztérium felé irányuló” tíz éves munkájának elismeréseképpen. 1961. március 21-én alezredessé léptették elő. 1964. január 9-től Korom Mihály KB-titkár referense. 1984. január 23-án a KB Párt- és Tömegszervezetek Osztálya társadalmi munkatársa lett. Nem sokkal ezután a KB Iroda társadalmi munkatársaként dolgozott tovább. 1984 őszén, 75. születésnapja alkalmából a KB Iroda javaslatára „több évtizedes munkásmozgalmi tevékenysége és eredményes munkája elismeréséül” a Szocialista Magyarországiért Érdemrenddel tüntették ki.

Források: MNL OL M-KS 276. f. 55/175. ő. e. (1951. augusztus 6.) 5.; MNL OL M-KS 276. f. 54/262. ő. e. (1953. augusztus 31.) 4.; MNL OL M-KS 288. f. 7/36. ő. e. (1958. október 22.) 4.; MNL OL M-KS 288. f. 7/51. ő. e. (1959. június 2.) 4.; MNL OL M-KS 288. f. 7/102. ő. e. (1961. március 21.) 3.; MNL OL M-KS 288. f. 7/185. ő. e. (1964. január 9.) 5.; MNL OL

M-KS 288. f. 7/687. ő. e. (1984. január 23.) 7.; MNL OL M-KS 288. f. 7/703. ő. e. (1984. szeptember 17.) 6.

Szabó Mihály

1944 decemberében belépett a Hungarista Ifjúsági Légióba, amit későbbi önéletrajzaiban elhallgatott. 1948 után a néphadsereg állományába került. A KB AO javaslatára kinevezték őrnagyi rangban a 8. gépkocsizó lövész hadosztály PB titkárának 1962. augusztus 7-én. *1964. február 19-től a KB Adminisztratív Osztálya honvédségi alosztályának főelőadója lett.* Előléptették alezredessé. Múltjának sötét foltjára 1968-ban fény derült, ezért a KB Titkársága megrovásban részesítette, viszont nem támogatták az Adminisztratív Osztályról való áthelyezését, 1970-ig megmaradhatott a pártközpont főelőadójának. 1970. február 2-án eltörölték a megrovását, felmentették beosztásából és kinevezték a Magyar Honvédelmi Szövetség főtitkárhelyettesévé.

Források: MNL OL M-KS 288. f. 7/139. ő. e. (1962. augusztus 7.) 2.; MNL OL M-KS 288. f. 7/191. ő. e. (1964. február 19.) 4.; MNL OL M-KS 288. f. 7/297. ő. e. (1968. február 12.) 4.; MNL OL M-KS 288. f. 7/342. ő. e. (1970. február 2.) 5.

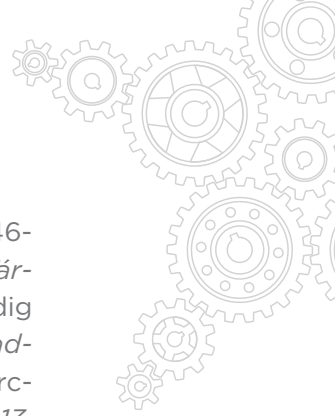
IGAZSÁGÜGYI ALOSZTÁLY

AZ IGAZSÁGÜGYI ALOSZTÁLY VEZETŐI

Molnár Imre, dr.

1948. november 18-án az MDP parlamenti frakciója titkárságának tagja lett. 1954. június 28-án az MDP KV Adminisztratív Osztályának politikai munkatársa lett. 1956-ban a Legfőbb Ügyészség és a pártközpont összekötője. *Az MSZMP KB Adminisztratív Osztálya igazságügyi alosztályának ideiglenes vezetője 1956. november 26. és 1957. február 6. között,* amikor is a pártközpontból végleg a Legfőbb Ügyészségre került, s részt vett a forradalom utáni megtorlásban (többek között Mindszenty József bíboros-hercegprímás 1956-os titkárának, Turchányi Albertnek az elítélésében is). 1969. áprilisban a Központi Népi Ellenőrző Bizottság elnökhelyettese lett. A Szövetkezetpolitikai Munkaközösség üléseinek állandó meghívottja volt. 1978-ban, „a népi ellenőrzés megalakulásának 20. évfordulója alkalmából a népi ellenőrzés fejlesztésével kapcsolatos munkálatokban kifejtett kiemelkedő tevékenysége elismeréseként” a Munka Érdemrend arany fokozatával tüntették ki. 1983. május 2-ig volt a KNEB elnökhelyettese, ekkor felmentették és korengedménnyel nyugállományba helyezték, „kiemelkedő gazdasági és társadalmi munkássága elismeréséül” a Szocialista Magyarországért Érdemrendben részesítve. 1985. november 25-én a KNEB társadalmi munkatársa lett.

Forrás: BARÁTH-FEITL-NÉMETHNÉ VÁGYI-RIPP 1998. 11., 93. és 96.; MIKÓ 2006. 200.; NÉMETHNÉ 2000. 395.; SZABÓ 2008. 266-267.; MNL OL M-KS 276. f. 54/17. ő. e. (1948. november 18.) 5.; MNL OL M-KS 276. f. 54/322. ő. e. (1954. június 28.) 1.; MNL OL M-KS 288. f. 7/326. ő. e. (1969. április 14.) 3.; MNL OL M-KS 288. f. 5/736. ő. e. (1978. január 24.) 5-6.; MNL OL M-KS 288. f. 7/672. ő. e. (1983. május 2.) 9-10.; MNL OL M-KS 288. f. 7/733. ő. e. (1985. november 25.) 8.

Markója Imre, dr. (1931)

1931. június 6-án született Hetesen (Somogy megye). Jogász diplomát szerzett. 1946-tól az ifjúsági mozgalomban tevékenykedett. 1953. augusztus 3. és 1957 között a *Társadalmi Szemle* politikai munkatársa, illetve rovatvezetője volt, 1957 tavaszától pedig a KB Adminisztratív Osztályának politikai munkatársa. 1957. május 19-én a *Népszabadságban* „Osztályharcos bíraskodást!” c. cikkében a forradalomban és szabadságharcban tevékenyen részt vett személyek elleni szigorú ítélkezést követelt. 1959. február 13. és 1963. áprilisa között az *MSZMP KB Adminisztratív Osztály igazságügyi alosztályának vezetője*. Többek között a BM Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságának munkájával foglalkozott.

Igazságügyminiszter-helyettes 1963. május 6.-tól, 1967. július 8.-tól a miniszter első helyettese. 1973. augusztus 3-tól igazságügyi minisztériumi államtitkár, majd igazságügy-miniszter 1978. április 22. és 1988. június 29. között.

Források: HORVÁTH-MAJTÉNYI-TÓTH 2000. 54.; MNL OL M-KS 276. f. 54/256. ő. e. (1953. augusztus 3.) 5.; MNL OL M-KS 288. f. 7/10. ő. e. 1957. július 19.) 7.; MNL OL M-KS 288. f. 7/44. ő. e. 1959. február 13.) 5.; MNL OL M-KS 288. f. 30/1959/6. ő. e. (1960. január 11.) 259.; ZINNER 2001. 220-221.; 268., 328.; <http://www.kommunizmuskutato.hu/kommunista-vezetok#html-1> (utolsó letöltés: 2014. november 13.)

Nagy Zoltán, dr.

1961. december 19-től a KB AO politikai munkatársa. 1963. április 17. és 1972. november 8. között a KB AO igazságügyi alosztályának vezetője. Ezt követően ő lett a Legfelsőbb Bíróság elnökhelyettese, és a Munkaügyi Kollégium vezetője.

Források: MNL OL M-KS 288. f. 7/123. ő. e. (1961. december 19.) 3.; MNL OL M-KS 288. f. 7/166. ő. e. (1963. április 17.) 1. és MNL OL M-KS 288. f. 7/413. ő. e. (1972. november 8.) 4.

AZ IGAZSÁGÜGYI ALOSZTÁLY MUNKATÁRSAI

Csók Károly, dr. (1930)

1930. március 9-én született. 1945-ben belépett az MKP-ba, jogi egyetemet és egy hónapos pártiskolát végzett.³ 1957-től a Legfőbb Ügyészség csoportügyésze. 1964. január 23. és 1967. január 30. között a KB Adminisztratív Osztálya igazságügyi alosztályának politikai munkatársa, ezt követően a Fővárosi Főügyészség vezetőjének helyettese, majd 1974. december 9-től vezetője egészen 1989-ig. 1976-ban megkapta a Munka Érdemrend arany fokozatát. 1980. márciustól a Budapesti Pártbizottság, valamint annak Ifjúságpolitikai Bizottsága tagja. 1985-ben a pártértekezlet ismét beválasztotta a BPB-be és az Ifjúságpolitikai Munkabizottságba.

Források: NÉMETH 2008. 221.; MNL OL M-KS 288. f. 7/186. ő. e. (1964. január 23.) 5.; MNL OL M-KS 288. f. 7/274. ő. e. (1967. január 30.); BFL XXXV. 1. a. 4. 442. ő. e. (1974. december 9.) 21.; BFL XXXV. 1. a. 4. 476. ő. e. (1976. február 27.) 10.; BFL XXXV. 1. a. 4. 524. ő. e. (1978. január 25.) 30.; BFL XXXV. 1. a. 2. 7. ő. e. (1980. március 8.) 345. és 378.; BFL XXXV. 1. a. 3. 163. ő. e. (1980. március 9.) 18.; BFL XXXV. 1. a. 2. 8. ő. e. (1985. március

³ BFL XXXV. 1. a. 3. 200. ő. e. (1985. március 10.) 32.

9.) I/332.; BFL XXXV. 1. a. 3. 200. ő. e. (1985. március 10.) 32.; BFL XXXV. 1. a. 4. 803. ő. e. (1989. június 21.) 31.;

Patkós Lajos, dr.

1945 előtt a Magdolna utcai vasasszakszervezet ifjómunkásainak vezetője. 1945 januárjától Budapest VIII. kerületének kommunista pártszervezetének felállításán dolgozott. 1945–1946-ban elvégezte a Pázmány Péter Tudományegyetem Jog- és Államtudományi Karának esti munkástanfolyamát. 1948. október 4-től az MDP Nagybudapesti Káder osztályának közigazgatási referense. 1949 augusztusától a Magyar Tudományos Tanács Személyzeti Osztályának és Személyi Bizottságának vezetője, így része volt az MTA „kommunista átszervezésében”, az MDP tudománypolitikájának kiteljesítésében, egyetemi tanárok nyugdíjaztatásában stb. Az ötvenes években a Magyar Jogász Szövetség főtitkárhelyettese is volt. *1959. január 2. és 1961. december 19. között a KB Adminisztratív Osztály igazságügyi alosztályának politikai munkatársa.* 1961 decemberétől az Igazságügyi Minisztérium Bírói Felügyeleti Főosztályának vezetője. 1963. március 19-től a Fővárosi Bíróság elnöke. Innen ment nyugdíjba 1980 decemberében, ennek alkalmából „több évtizedes eredményes igazságügyi munkássága, vezetői tevékenysége és pártmunkája elismeréseként” az Elnöki Tanács a Szocialista Magyarorszáért Érdemrenddel tüntette ki.

Források: KÖNYA 1998. 142–143., 148., 154. NÚ 1958. 2.; RÁCZ–V. LÁSZLÓ 2010. 19.; S. A. 1967. 5.; MNL OL M-KS 276. f. 55/30. ő. e. (1948. október 4.) 9.; MNL OL-MKS 288. f. 7/41. ő. e. (1959. január 2.) 3–4.; MNL OL M-KS 288. f. 7/123. ő. e. (1961. december 19.) 3.; MNL OL-MKS 288. f. 7/162. ő. e. (1963. március 19.) 3.; MNL OL-MKS 288. f. 7/619. ő. e. (1980. december 1.) 9.

Borics Gyula, dr. (1927)

1927-ben született Feleden. Tanítóképzőt végzett, 1948 és 1950 között tanárként dolgozott. 1947-ben belépett az MKP-ba, MDP és MSZMP-tag is volt. 1950-ben lett az ELTE ÁJK hallgatója, jogi végzettséget szerzett. 1953-tól a Pedagógus Szakszervezet politikai munkatársa, 1956-tól bírói beosztásokban dolgozott. *1963. május 30. és 1972. november 8. között a KB AO igazságügyi alosztályának politikai munkatársa.* 1971-ben elvégezte a Politikai Főiskola három hónapos továbbképző tanfolyamát. 1972. november 8-tól a KAO igazságügyi alosztályának vezetője, 1974. július 30-tól a KAO helyettes vezetője. 1980-ban kinevezték az Igazságügyi Minisztérium államtitkárának.

Források: DHA; MNL OL M-KS 288. f. 7/170. ő. e. (1963. május 30.) 4.; MNL OL M-KS 288. f. 7/413. ő. e. (1972. november 8.) 4.; MNL OL M-KS 288. f. 5/642. ő. e. (1974. július 30.) 5.

EGYÉB POLITIKAI MUNKATÁRSÁK

Söjtöri Géza, dr. (1924)

1924. december 22-én született Budapesten. Édesanyja, Söjtöri Mária szövögyári munkásnő volt. Gyermekkorától kezdve dolgozott, először, mint szabóinas, mezőgazdasági munkás, majd bányász a várpalotai és a sümegi kőbányában. 1938 és 1943 között sum másként, illetve bányamunkásként dolgozott, 1943-1944-ben kisegítő kazánfűtő az I. sz. Gyerekklinikán. 1944-től 1949-ig betegápoló és műtős az I. Sebészeti Klinikán, közben elvégezte 1947-ben a Dolgozók polgári iskoláját, s katonai szolgálatot teljesített 1946 októbere és 1947 februárja között.

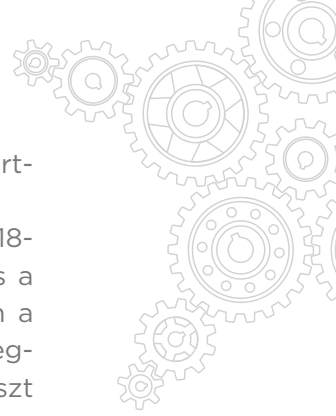
1948-ban 3 hónapig az Egészségügyi Szakszervezet megbízásából a görögországi polgárháború betegeit ápolta Lipótmezőn. 1949-ben az Orvoskari Pártszervezet gazdasági felelőse, majd szervező titkára. 1949. októberben 6 hetes pártiskola elvégzése után az ELTE Orosz Intézet függetlenített párttitkára lett. 1950 júliusától 1951 áprilisáig önkéntesként a koreai Rákosi Mátyás kórházban dolgozott, munkájáért megkapta a Koreai Állam Zászlórend második fokozatát és a Magyar Népköztársaság Arany Érdemérmét. 1951-től 1953 őszéig a Budapesti Orvostudományi Egyetem függetlenített párttitkára, közben elvégezte 1952-ben az öthónapos pártiskolát, 1953-ban pedig a tartalékos politikaitiszt-képző tanfolyamot. 1953-1954-ben az MDP Budapest VIII. Kerületi Bizottság Agitációs és Propaganda Osztályának munkatársa. 1954 februárjában az Egészségügyi Minisztérium kérésére ismét Észak-Koreába utazott, ahol műtösi beosztása mellett az egészségügyi csoport párttitkára volt. Többször javasolták magasabb funkcióba (Szikra Kiadó PB titkárának, Minisztertanácsához). 1955. szeptember 14-i jellemzés szerint „harcos, értelmes, szeret tanulni. (...) Hibája, hogy a bíráltnál nem mindig találja meg a helyes mértéket.”

1955. szeptember 20.-tól 1959-ig az MDP KV, illetve az MSZMP KB Adminisztratív Osztályának munkatársa kisebb megszakítással, egészségügyi problémákkal foglalkozott. Munkájával felettesei annyira meg voltak elégedve, hogy Czinege Lajos AO-vezető 1957. január 7-én külön kérte a Szervezőbizottságtól, hogy kerüljön vissza Söjtöri az osztályra. 1959-1961-ben rendőr századosi rangban fő-operatívbeosztott a BM II/5-e alosztályán, majd 1962-ig csoportvezető a II/5-b alosztályon. 1963-ban elvégezte a Belügyminisztérium Akadémiáját, 1963-tól 1966-ig a BM III/III-3-b. alosztályának csoportvezetője, egyben alosztályvezető helyettese lett. 1964-ben őrnaggyá, 1970-ben alezredessé léptették elő. 1970-1971-ben a BM III/III-3. Osztály megbízott vezetője, 1971-1974-ben a BM III/III-3-a alosztály vezetője, 1974. december 31-i hatállyal nyugállományba helyezték.

Források: MNL OL M-KS 276. f. 54. cs. 379. ő. e. (1955. szeptember 20.) 2. és 9.; MNL OL M-KS 288. f. 6/8. ő. e. (1957. január 12.) 50.; MNL OL M-KS 288. f. 30/1958/20. ő. e. (1958. június 13.) 20.; https://www.abtl.hu/archontologia/f?p=108:13:335212266118953::NO:13:P13_OBJECT_ID,P13_OBJECT_TYPE:647970%2CELETRAJZ (utolsó letöltés: 2014. november 13.)

Terényi Imre (1925)

Eredeti nevén Teszár Imre. Budapesten született 1925. szeptember 26-án Teszár Imre szobafestő és Reiter Erzsébet gyári munkás gyermekeként. 1939-1944-ig a Kövesi Ezüstárugyár tanoncsegéde, illetve segéde, 1943-ban ezüstműves mestervizsgát tett. 1945-1946-ban segéd a Nemesfémipari Szövetkezetben. 1946-ban a SZIT Központ

sportfelelőse, 1947-ben három hónapos pártiskolát végzett, 1947-ben a KPVDSZ sporttitkára.

1947-től 1949 elejéig az MDP sport osztályának politikai munkatársa, február 18-án, az osztály megszűnésekor Szirmai István mellé került referensnek, továbbra is a sportügyekkel foglalkozott, majd a KV Adminisztratív Osztályára került. 1950-ben a Magyar Népköztársasági Érdemérem arany fokozatával tüntették ki, 1956-ban megkapta a Szocialista Munkáért Érdemérmét, a következő évben pedig a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékérmét.

1957. július 19-től az Adminisztratív Osztály politikai munkatársa 1959 májusáig. 1957. november 1-től az MSZMP KB ideiglenesen létrehozott Sportbizottságának tagja, emellett a Magyar Testnevelési és Sport Tanácsban (MTST) működő kommunista csoport titkára volt (gyakran ellentétbe került Hegyi Gyulával, az MTST elnökével). Jelentős szerepe volt az 1956-os forradalomban részt vett sportvezetők eltávolításában, az Országos Testnevelési és Sport Bizottság, illetve a Magyar Testnevelési és Sport Hivatal, valamint a Testnevelési Főiskola apparátusának „megtisztításában” (hozzájárult többek között Bácsalmási Péter, a Testnevelési Főiskola igazgatóhelyettesének 1958. februári leváltásához is). 1958-ban Magyar Partizán Emlékérmét kapott. A Titkárság döntése értelmében 1959. májustól a sportügyekkel a KB Párt- és Tömegszervezetek Osztálya foglalkozott, így Terényi is átkerült az osztályra. 1959-ben elvégezte a pártfőiskolát, 1962-ben a Magyar Olimpiai Bizottság tagja lett.

1962. január 22-én lecserélték az MTST vezetőségét, Hegyi Gyulát nyugdíjazták, s Terényi lett a szervezet egyik elnökhelyettese (január 30-án váltották le a Párt- és Tömegszervezetek Osztályán betöltött tisztségéből). 1963-ban megszüntették az MTST-t, helyette létrehozták a Magyar Testnevelési és Sportszövetséget, a szervezet Elnökéének Terényi is tagja lett. 1966-tól 1968-ig a MOB főtitkára. 1966-ban a Munka Érdemrend arany fokozatával tüntették ki. 1967. október 24-ig dolgozott a pártközpontban, ekkor a PTO nem javasolta elnökhelyettesi újraválasztását, amit az MSZMP KB Titkársága tudomásul vett. 1967. december 1-jén a Testnevelési Főiskola igazgatójává nevezték ki, noha bölcsészdoktori disszertációjával („A munkás testkultúra fejlődése a felszabadulás után”) csak 1969-re készült el. Igazgatói tevékenysége mellett ő volt a TF Főiskolai Tanácsának, valamint az Igazgatói Tanácsnak, továbbá a főiskola sport egyesületének is az elnöke. Igazgatói teendői mellett a főiskola Marxizmus-Leninizmus Tanszékén ő volt a sportpolitika tárgy oktatója is. 1968-ban Szocialista Hazáért Érdemrendben részesült, 1970-ben pedig Felszabadulási Jubileumi Emlékérmét kapott. 1970. október 10-én az MSZMP Budapest XII. kerületi Pártbizottságának konferenciáján a kerületi Pártbizottság tagjává választották. Betegsége miatt, kérésére 1973. szeptember 1-jén felmentették, s nyugdíjazták. A Testnevelési Tudományos Tanács Elnökségének, a Magyar Pedagógiai Társaságnak, az MTA Sporttörténeti Szakbizottságának is tagja volt, 1980-tól a Testnevelési Főiskola címzetes egyetemi tanára. Ellátta a XII. kerületi Sport Bizottság elnöki teendőit. Több kisebb könyve jelent meg olimpia- és magyar sporttörténeti témákban. 1985. április 4. alkalmából a Magyar Népköztársaság Sportérdemérem arany fokozatával tüntették ki. Tagja volt a Magyar Történelmi Társulat Sporttörténeti Szakosztályának, az 1987-es tisztújítás során a választást előkészítő jelölőbizottság munkáját segítette.

Források: BARÁTH-FEITL 2006. 539. és 606–607.; BELLAY 1975. 268.; HORVÁTH-MAJTÉNYI-TÓTH 2000. 54.; KOZÁK 1995. 206.; KUN 1975. 81. és 86.; MÁSZ 1993. 448.; MTFÉ 1971. 23–24., 31., 106. és 264.; MTFÉ 1973. 66.; MTFÉ 1986. 52.; SZÁZADOK 1988. 1099.; MNL OL M-KS 276. f. 55. cs. 58. ő. e. (1949. február 18.) 7.; MNL OL M-KS 276. f. 55. cs. 90. ő. e. (1949. október 3.) 3.; BFL XXXV. 95. a. 116. ő. e. (1954. október 30.) 1.; MNL OL M-KS 288. f. 7/10. ő. e. (1957. július 19.) 7.; MNL OL M-KS 288. f. 30/1958/17. ő. e. (1958. március 7.) 63., (1958. június 14.) 167–168., (1958. február 26.) 206., (1958. szeptember 19.) 353–362., (1958. október 13.) 367–368., (1958. október 29.) 398–399.; MNL OL M-KS

288. f. 30/1959/1. ő. e. (1959. július 2.) 46.; MNL OL M-KS 276. f. 89/1961/7. ő. e. 2.; MNL OL M-KS 288. f. 5/256. ő. e. (1962. január 30.) 5. és 7.; MNL OL M-KS 288. f. 5/438. ő. e. (1967. október 24.) 8.; BFL XXXV. 1. a. 3. 163. ő. e. (1980. március 9.) 19.

Vedres István, dr. (1927)

1927. március 9-én született Debrecenben. Apja MÁV géplakatos volt. A debreceni Református Kollégiumban érettségizett, majd orvosi tanulmányokat folytatott. Az orvostudományi egyetemet 1951-ben végezte el. 1947 októberétől a debreceni Közegészségtani Intézetben gyakornok volt. 1951 februárjában belépett az MDP-be, 1951. novemberétől 1955. júliusig a Szovjetunióban aspiráns, a moszkvai Központi Orvostovábbképző Intézetben tanult és dolgozott, majd az orvostudományok kandidátusa lett. Hazatérése után, 1955. augusztustól a Debreceni Közegészségtani Intézetben, majd 1956. januártól az Országos Közegészségügyi Intézet járványügyi osztályán dolgozott. 1956-ban átigazolták az MSZMP-be, 1957-ben alapszervi párttitkár volt.

1958. szeptemberben lett a Budapesti Orvostudományi Egyetem (BOTE) Közegészségügyi Intézetének adjunktusa, majd tanszékvezető docense. *1958. október 7-től 1964-ig az Adminisztratív Osztály félfüggetlenített munkatársa.* 1964. október 21-től 1968. márciusig az egészségügyi miniszter első helyettese, felmentésekor a KB Tudományos, Közoktatási és Kulturális Osztály a BOTE Közegészségtani Intézetének tanszékvezető docenssé történő kinevezését javasolta.

Források: MNL OL M-KS 288. f. 5/97–98. ő. e. (1958. október 7.) 15.; MNL OL M-KS 288. f. 5/347. ő. e. (1964. október 21.) 9.; DHA (http://www.tortenelmitar.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=6439&catid=94%3Av&Itemid=67&lang=hu, utolsó letöltés: 2014. november 13.).

Bernáth Pál, dr.

1959. május 7. és 1963. július 30. között az Adminisztratív Osztály politikai munkatársa.

Források: MNL OL M-KS 288. f. 7/49. ő. e. (1959. május 7.) 4.; MNL OL M-KS 288. f. 5/308 ő. e. (1963. július 30.) 2.

BIBLIOGRÁFIA

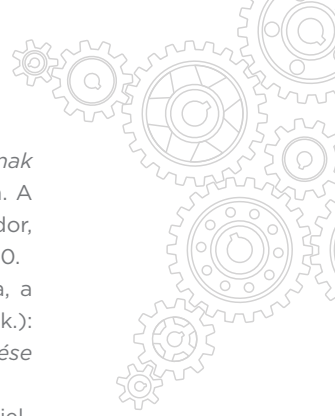
Levéltári források

MNL OL=Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára

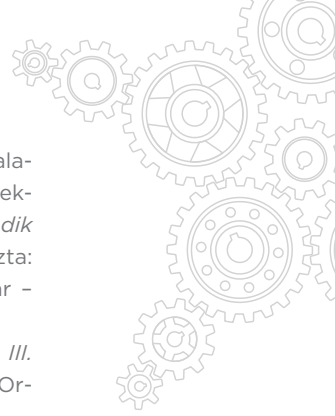
- MNL OL M-KS 288. f. 5. cs. MSZMP Központi szervei, Politikai Bizottság (Intéző Bizottság), 1956–1989.
- MNL OL M-KS 288. f. 7. cs. MSZMP Központi szervei, Titkárság, 1956–1989.
- MNL OL M-KS 288. f. 21. cs. MSZMP Központi szervei, Központi Bizottság Párt- és Tömegszervezetek Osztály
- MNL OL M-KS 288. f. 30. cs. MSZMP Központi szervei, Központi Bizottság Adminisztratív Osztály

Szakirodalom

- ARDAY-L. PAP-THURY 2006 ARDAY Attila - L. PAP István - THURY Gábor: *Vér és aranyak. Sport - forradalom - olimpia - emigráció.* [Budapest], Ringier Kiadó, 2006.
- BARÁTH-FEITL 1993 *A Magyar Szocialista Munkáspárt ideiglenes vezető testületeinek jegyzőkönyvei III. kötet. 1957. április 5. - 1957. május 17.* Szerkesztette és a jegyzeteket készítette BARÁTH Magdolna és FEITL István. Budapest, Intera Rt., 1993.
- BARÁTH-FEITL 2006 *A Magyar Szocialista Munkáspárt Politikai Bizottságának jegyzőkönyvei 1957. július 2. - december 28.* Szerkesztette, a jegyzeteket és a bevezető tanulmányt írta BARÁTH Magdolna és FEITL István. Budapest, Magyar Országos Levéltár, 2006.
- BARÁTH-FEITL-NÉMETHNÉ VÁGYI-RIPP 1998 *A Magyar Szocialista Munkáspárt ideiglenes vezető testületeinek jegyzőkönyvei. V. kötet. 1956. november 14. - 1957. június 26.* Szerkesztette és a jegyzeteket írta: BARÁTH Magdolna, FEITL István, NÉMETHNÉ VÁGYI Karola, RIPP Zoltán. Budapest, Napvilág Kiadó, 1998.
- BARÁTH-RIPP 1994 *A Magyar Szocialista Munkáspárt ideiglenes vezető testületeinek jegyzőkönyvei. IV. kötet. 1957. május 21 - 1957. június 24.* Szerkesztette és a jegyzeteket készítette: BARÁTH Magdolna és RIPP Zoltán. [Budapest], Intera Rt., 1994.
- BELLAY 1975 BELLAY Istvánné: Munkatársaink szakirodalmi tevékenysége. Válogatott bibliográfia (1925-1975). In: *50 év a testkultúra szolgálatában 1925-1975.* A szerkesztő bizottság elnöke: dr. KUN László. Budapest, Sport, 1975. 243-270.
- BORBÁNDI 1962 BORBÁNDI János: Korszerűbb pártpolitikai munkát! In: *Honvédségi Szemle*, 1962/9. sz. 3-9.
- BOTTONI 2014 BOTTONI, Stefano: *A várva várt Nyugat. Kelet-Európa története 1944-től napjainkig.* Budapest, MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézet, 2014.
- CARDIA 2006 CARDIA, Isabelle Vonéche: *Magyar október vörös zászló és vörös kereszt között. A Nemzetközi Vöröskereszt Magyarországon 1956-ban.* Budapest, Socio-typo, 2006.
- DHA *Digitális História Adatbázis.* www.tortenelmitar.hu
- ERŐSS 1994 ERŐSS Ferenc: Helyreigazító sorok Bölcsföldi Andor „Észrevételek” című írásához. In: *Múltunk*, 1994. 3. sz. 113-124.
- FEITL 1992 FEITL István: Tizenöt év száműzetésben. Kádár János páncélszekrényének dokumentumai alapján. In: *História*, 1992/3. sz. 24-26.
- GERHARDT-KOLTAI-V. LÁSZLÓ-RÁCZ 2013 GERHARDT Péter-KOLTAI Gábor-V. LÁSZLÓ Zsófia-RÁCZ Attila: A Magyar Szocialista Munkáspárt fővárosi vezetése 1957-1989 között. In: *Levéltári Közlemények*, 83. (2013) 211-293.
- GYARMATI-PALASIK 2013 *Trójai faló a Belügyminisztériumban. Az ÁVH szervezete és vezérkara 1953-1956.* Szerkesztette: GYARMATI György - PALASIK Mária. Budapest, Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára - L' Harmattan Kiadó, 2013.

- HORVÁTH-MAJTÉNYI-TÓTH 2000 *A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága titkárságának jegyzőkönyvei 1957. július 1. – december 31.* Szerkesztő: FEITL István. A kötet dokumentumait gondozta és a jegyzeteket írta: HORVÁTH Sándor, MAJTÉNYI György, TÓTH Eszter Zsófia. Budapest, Napvilág Kiadó, 2000.
- HUSZÁR 2001a Huszár Tibor: A hatalmi gépezet újjáépítése, a represszió túlsúlya, a kiigazítás esélye; 1956–1960. In: Huszár Tibor – Szabó János (szerk.): *Restauráció vagy kiigazítás. A kádári represszió intézményesülése 1956–1962.* [Budapest], Zrínyi Kiadó, 2001. 67–146.
- HUSZÁR 2001b Huszár László: A hatásköri listában szereplők adatainak néhány jellemzője 1957–1962. In: Huszár Tibor – Szabó János (szerk.): *Restauráció vagy kiigazítás. A kádári represszió intézményesülése 1956–1962.* [Budapest], Zrínyi Kiadó, 2001. 147–160.
- KAHLER–M. KISS 1997 Kähler Frigyes – M. Kiss Sándor: *Kinek a forradalma? Erőszakszervezetek 1956-ban. A fordulat napja, ismét sortűzek, a Nagy per.* Budapest, Püski – Kortárs, 1997.
- KISS 2009 Kiss Dávid: A Munkásörtség megalakítása. In: *Múltunk*, 2009. 3. sz. 238–277.
- KMDL 1964 *Komárom megyei Dolgozók Lapja*, 1964. július 1.
- KOZÁK 1995 *Ki kicsoda a magyar sportéletben? (sportolók, edzők, sportvezetők, sportújságírók, sportorvosok, sportszakemberek). III. kötet S–Z.* Írta és szerkesztette: Kozák Péter. Szekszárd, Babits Kiadó, 1995.
- KOZMA TÓTH 1990 Kozma Tóth István: *Czinege Lajos mundér nélkül.* Budapest, Zrínyi Kiadó, 1990.
- KÓNYA 1998 Kónya Sándor: *A Magyar Tudományos Tanács (1948–1949).* Budapest, Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára, 1998.
- KRAHULCSÁN 2006 Krahulcsán Zsolt: A politikai rendőrség pártellenőrzése (1954–1958). In: *Századok*, 2006. 5. sz. 1123–1148.
- KRAHULCSÁN 2013 Krahulcsán Zsolt: *A párt belügye. A politikai rendőrség és az MSZMP a korai Kádár-korszakban (1956–1962).* Budapest, Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára – L'Harmattan Kiadó, 2013.
- KUN 1975 Dr. Kun László: 50 év a testkultúra szolgálatában 1925–1975. In: *50 év a testkultúra szolgálatában 1925–1975. A szerkesztő bizottság elnöke: dr. Kun László.* Budapest, Sport, 1975. 11–95.
- KUTASSI 1977 Kutassi László: A sportmozgalom és a testnevelés a felszabadulás után. In: Földes Éva – Kun László – Kutassi László: *A magyar testnevelés és sport története.* Budapest, Sport, 1977. 349–463.
- M. SZABÓ 2007 M. Szabó Miklós: Adalékok a Magyar Néphadsereg 1960–1962. évi történetéhez (1.). In: *Új Honvédségi Szemle*, 2007/9. sz. 70–100.
- MÁSZ 1993 *A magyar állam szervei 1950–1970. Központi szervek.* Főszerkesztő: Boreczky Beatrix. Budapest, Magyar Országos Levéltár, 1993.
- MIKÓ 2006 Mikó Zsuzsanna: A Legfőbb Ügyészség az 1956. évi forradalomban. In: *Levéltári Közlemények*, 2006. 2. sz. 189–222.
- MIKÓ 2008 Mikó Zsuzsanna: Az 1956 utáni jogszolgáltatási rendszerrel kapcsolatos nemzetközi bírálatok (ENSZ, nemzetközi szervezetek). In: *Megtorlások évszázada. Politikai terror és erőszak a huszadik századi Magyarországon.* Szerkesztette és a szövegeket gondozta: Szederjesi Cecília. Salgótarján – Budapest, Nógrád Megyei Levéltár – 1956-os Intézet, 2008. 91–104.
- MSZMP 1973 *A Magyar Szocialista Munkáspárt határozatai és dokumentumai 1956–1962. Második, bővített kiadás.* Sajtó alá rendezte: Vass Henrik, Ságvári Ágnes. Budapest, Kossuth Könyvkiadó, 1973.
- MÜLLER 2012 Müller Rolf: *Politikai rendőrség a Rákosi-korszakban.* [Budapest], Jaffa Kiadó, 2012.
- MTFÉ 1971 *Magyar Testnevelési Főiskola Évkönyve 1970/71.* A szerkesztő bizottság vezetője: Tóth István. Budapest, Magyar Testnevelési Főiskola, [1971].
- MTFÉ 1973 *Magyar Testnevelési Főiskola Évkönyve 1972/73.* A szerkesztő bizottság vezetője: Tóth István. Budapest, Magyar Testnevelési Főiskola, 1973.
- MTFÉ 1986 *A Magyar Testnevelési Főiskola Évkönyve 1984/85.* A szerkesztő bizottság elnöke: Dr. Makszin Imre. Budapest, Magyar Testnevelési Főiskola, 1986.

- NÉMETH 2008 NÉMETH László: A Zala megyei bíróságok ítélkezési gyakorlatának kialakulása és az ügyvédi védelem az „ellenforradalmi” bűncselekményekben. In: *Megtorlások évszázada. Politikai terror és erőszak a huszadik századi Magyarországon*. Szerkesztette és a szövegeket gondozta: SZEDERJESI Cecília. Salgótarján – Budapest, Nógrád Megyei Levéltár – 1956-os Intézet, 2008. 197–232.
- NÉMETHNÉ 2000 *Az MSZMP központi vezető szervei üléseinek napirendi jegyzékei. III. kötet, 1971–1980*. Összeállította: NÉMETH Jánosné. Budapest, Magyar Országos Levéltár, 2000.
- NÉMETHNÉ VÁGYI-SIPOS 1993 *A Magyar Szocialista Munkáspárt ideiglenes vezető testületeinek jegyzőkönyvei. I. kötet. 1956. november 11. – 1957. január 14.* Szerkesztette és a jegyzeteket készítette: NÉMETHNÉ VÁGYI Karola és SIPOS Levente. Budapest, Intera Rt., 1993.
- NÉMETHNÉ VÁGYI-SIPOS 1994 A Marosán-ügy 1962-ben. Közli: NÉMETHNÉ VÁGYI Karola – SIPOS Levente. In: *Múltunk*, 1994. 1–2. sz. 203–256.
- NÉMETHNÉ VÁGYI-SOÓS-T. VARGA-UJVÁRY 1997. *A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának 1957–1958. évi jegyzőkönyvei*. Szerkesztette és jegyzetekkel ellátta: NÉMETHNÉ VÁGYI Karola–SOÓS László–T. VARGA György–UJVÁRY Gábor. Budapest, Magyar Országos Levéltár, 1997.
- NÉMETHNÉ VÁGYI-URBÁN 1993 *A Magyar Szocialista Munkáspárt ideiglenes vezető testületeinek jegyzőkönyvei II. kötet. 1957. január 25. – 1957. április 2.* Szerkesztette és a jegyzeteket készítette: NÉMETHNÉ VÁGYI Karola és URBÁN Károly. Budapest, Intera Rt., 1993.
- NSz 1966 *Népszava*, 1966. november 27.
- NÚ 1958 *Népújság*, 1958. december 3.
- OKVÁTH 1998 OKVÁTH Imre: *Bástya a béke frontján. Magyar haderő és katonapolitika 1945–1956*. Debrecen, Aquila Könyvkiadó, 1998.
- RÁCZ-V. LÁSZLÓ 2010 RÁCZ Attila – V. LÁSZLÓ Zsófia: *A Magyar Szocialista Munkáspárt Budapesti Bizottsága vezető testületeinek napirendi jegyzékei II. 1962. október 31–1970. október 23.* Budapest, Budapest Főváros Levéltára, 2010.
- S. A. 1967 S. A.: Munkástanfolyam a jogi karon. Beszélgetés dr. Patkós Lajossal, dr. Székely Pállal és dr. Cseh Pálnéval, a tanfolyam egykori hallgatóival. In: *Egyetemi Lapok*, 1967. október 5. 5.
- SH 1990 *Somogyi Hírlap*, 1990. június 7.
- SIPOS 2006 SIPOS Levente: Nagy Imre „pártügyéről.” In: *Múltunk*, 2006. 4. sz. 136–185.
- SN 1968 *Somogyi Néplap*, 1968. március 20.
- SPBT 1989 *Segédkönyv a Politikai Bizottság tanulmányozásához*. Szerkesztette: NYIRÓ András. Az adatokat gyűjtötte: KELEMEN Gábor, NYIRÓ András, SZAKADÁT István, SZAKADÁT László. [Budapest], Interart Stúdió, [1989].
- STRASSENREITER 2007 STRASSENREITER Erzsébet: *A Szociáldemokrata Ifjúsági Mozgalom története 1944. október – 1948. március*. Budapest, Gondolat Kiadó, 2007.
- SZABÓ 2008 SZABÓ Csaba: Bosszú vagy kiiktatás? Gondolatok a Turchányi-per kapcsán (1957). In: *Megtorlások évszázada. Politikai terror és erőszak a huszadik századi Magyarországon*. Szerkesztette és a szövegeket gondozta: SZEDERJESI Cecília. Salgótarján – Budapest, Nógrád Megyei Levéltár – 1956-os Intézet, 2008. 259–269.
- SZAKOLCZAI 1999 SZAKOLCZAI Attila: A fegyveres erőszakos szervek restaurálása 1956 – 1957 fordulóján. In: *Évkönyv 1999. Magyarország a jelenkorban*. Szerkesztette: STANDEISKY Éva, RAINER M. János. Budapest, 1956-os Intézet, 1999. 18–60.
- SZÁZADOK 1988 *Századok*, 1988. 5–6. sz.
- T. VARGA-SZAKADÁT 1992. T. VARGA György, SZAKADÁT István: Íme, a nőmenklatúrák! – Az MDP és a volt MSZMP hatásköri listái. In: *Társadalmi Szemle*, 1992/3. sz. 73–95.
- TABAJDI-UNGVÁRY 2008 TABAJDI Gábor-UNGVÁRY Krisztián: *Elhallgatott múlt. A pártállam és a belügy. A politikai rendőrség működése Magyarországon 1956–1990*. Budapest, 1956-os Intézet – Corvina, 2008.
- TARCSAI 1976 TARCSAI Tibor: A pártegység erősítésének jegyében. In: *Honvédségi Szemle*, 1976/4. sz. 4–9.
- TÓTH-ZSIGMOND 2003. A Farkasréti temető 2003-ban (adattár). Írta és összeállította: TÓTH Vilmos és ZSIGMOND János. In: *Budapesti Negyed*, 2003. 3. sz. 199–464.

ÚMÉL 2001

Új Magyar Életrajzi Lexikon I. A–Cs. Főszerkesztő: MARKÓ László. Budapest, Magyar Könyvklub, 2001.

ÚMÉL 2002

Új Magyar Életrajzi Lexikon III. H–K. Főszerkesztő: MARKÓ László. Budapest, Magyar Könyvklub, 2002.

ZINNER 2001

ZINNER Tibor: *A kádári megtorlás rendszere*. [Budapest], Hamvas Intézet, 2001.

